

کلاس خصوصی (مخصوص یادگیری مفهومی و عمیق)

موضوع: احیای ارزش‌های راستین

مناسب برای یادگیری اولیه، درک مطلب و امتحانات تشریحی

هدف: درک استراتژی‌های ائمه (ع) در دو جبهه «علمی» و «سیاسی» و آشنایی با مفهوم تقیه

این درس ادامه‌ی منطقی درس قبلی است؛ حالا که می‌دانیم جامعه بعد از پیامبر (ص) دچار انحراف شد، در این درس می‌خوانیم که امامان معصوم (ع) در این شرایط سخت چه استراتژی و برنامه‌ای برای حفظ دین و مبارزه با ظالمان داشتند

۱. پیش‌بینی روزهای تاریک و راه نجات

امیرالمؤمنین علی (ع) با روشن‌بینی، آینده نابسامان جامعه را پیش‌بینی کرده بودند. ایشان فرمودند زمانی می‌رسد که حق پوشیده و باطل آشکار می‌شود، قرآن اگر به درستی خوانده شود کم‌بهاترین کالا و اگر به نفع دنیا طلبان تحریف شود رایج‌ترین کالا خواهد بود. **راه حل امام برای این دوران چه بود؟** فرمودند در این شرایط برای شناخت صراط مستقیم، باید پیمان‌شکنان را بشناسید و برای فهم دین، به «اهلش» (یعنی اهل بیت) مراجعه کنید که هرگز در دین اختلاف نمی‌کنند.

۲. اقدامات ائمه در جبهه علمی (مرجعیت دینی)

با تسلط بنی‌امیه و بازگشت جاهلیت، امامان برای حفظ دین سه کار بزرگ علمی انجام دادند:

- **الف) تعلیم و تفسیر صحیح قرآن:** در برابر تفسیرهای غلط ایستادند. مثلاً وقتی عده‌ای با خواندن آیه «يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ» گمان کردند خدا جسم و دست دارد، امامان توضیح دادند که «ید» در زبان عربی به معنای «قدرت» هم هست و قدرت خدا برتر از همه قدرت‌هاست.
- **ب) حفظ احادیث پیامبر (ص):** در دورانی که نوشتن حدیث ممنوع بود، ائمه سخنان پیامبر را سینه به سینه حفظ کردند. اوج این حرکت در حدیث «سلسلة الذهب» (زنجیره طلایی) دیده می‌شود؛ جایی که امام رضا (ع) در نیشابور حدیثی را از پدران‌ش تا رسول خدا (ص) نقل کرد تا نشان دهد این معارف بدون هیچ انحرافی منتقل شده است.

• **(ج) پاسخ به نیازهای جدید:** با گسترش جامعه، سؤالات جدیدی مطرح می‌شد. ائمه با تکیه بر علم الهی پاسخ می‌دادند. یک نمونه تاریخی و بی‌نظیر، «**قانون بازنشستگی**» بود. امام علی (ع) پیرمرد مسیحی فقیری را دیدند و فرمودند تا جوان بود از او کار کشیدید و حالا رهایش کردید؟ و دستور دادند از بیت‌المال به او مستمری بدهند.

۳. اقدامات ائمه در جبهه سیاسی (ولایت ظاهری)

امامان هرگز دست از مبارزه با حاکمان ظالم نکشیدند، زیرا اولاً حکومت حق آن‌ها بود و ثانیاً باید در برابر ظلم و زیر پا گذاشتن قوانین اسلام می‌ایستادند (امر به معروف و نهی از منکر).

اصول مبارزاتی ائمه:

۱. **عدم تأیید حاکمان:** هرگز حاکمان جور را به عنوان جانشین پیامبر تأیید نکردند.
۲. **معرفی خود به عنوان امام برحق:** مثلاً امام صادق (ع) در روز عرفه در میان جمعیت عظیم حجاج، با صدای بلند حق حکومت را از آن خود و اجدادشان اعلام کردند.
۳. **انتخاب شیوه درست (انسان ۲۵۰ ساله):** روش مبارزه امام حسن (ع) با امام حسین (ع) ظاهراً متفاوت بود، اما در واقع همه امامان در طول ۲۵۰ سال مثل «**یک انسان واحد**» عمل کردند که در شرایط مختلف جاده (لغزنده، دشوار، هموار) بهترین واکنش را برای رسیدن به یک هدف واحد نشان می‌داد.

۴. سپر دفاعی شیعه: تقیه و نفوذ

حاکمان بنی‌امیه و بنی‌عباس به شدت شیعیان را شکنجه می‌کردند. ائمه دستور به «**تقیه**» دادند؛ یعنی مخفی نگه‌داشتن اقدامات برای ضربه زدن به دشمن با کمترین تلفات. شاهکار تقیه، داستان **علی بن یقطين** است. او با دستور امام کاظم (ع) به دربار هارون‌الرشید (خلیفه ظالم عباسی) نفوذ کرد و وزیر او شد، اما در خفا پناهگاه شیعیان بود و مخفیانه هزینه سفر حجاج شیعه را برای ترویج فرهنگ اهل‌بیت تأمین می‌کرد.

۵. شیعه واقعی بودن (توصیه پایانی)

امام صادق (ع) فرمودند: «مایه زینت ما باشید نه مایه زشتی ما». محبت به اهل‌بیت باید حتماً با «**معرفت**» و «**عمل صالح**» همراه باشد. ابراز احساسات سطحی و بدون شناخت در مجالس عزاداری یا شادی، مورد تأیید ائمه نیست.